

RĂZBOAIELE GENETICE

— “Gene Wars” 1991 —

de Paul J. McAuley

Traducerea: Mihai-Dan Pavelescu

1.

La aniversarea a opt ani, mătușa lui Evan i-a făcut cadou ultima noutate, bio-trusa *Construiți singur o semifință*. Pe capacul cutiei se vedea imaginea unei mașini extraterestre pulsând de o viață stranie, antropomorfă, într-un colț era emblema unei spirale duble înălțându-se dintr-o eprubetă. “Nu cumva s-o vadă taică-tău”, spusese mama lui Evan și băiatul dusese trusa în hambarul cel vechi, așezând cutiile Petri și flacoanele cu substanțe chimice și retro-virusi pe o masuță prăfuită, în umbra combinei.

Tatăl îl găsi acolo pe Evan după două zile. Ciupercile jilave pe care le crease, un milion de amoebe adunate în jurul unei picături de adenzin monofosfat, se transformaseră cu un retrovirus și înmugureau niște proeminente cu blăniță albastră. Tatăl vărsă flacoanele, deșertă cutiile în curte și-l puse pe Evan să toarne peste ele un litru de dizolvant industrial. Băiatul plânse, nu de frică sau de mânie, ci din cauza duhului înțepătoare.

În vara aceea, compania de închirieri hotărîse asupra vitelor. Individul care controla distribuția super-vacilor se deplasa cu o limuzină mare, purtând pe portieră o emblemă cu eprubetă și spirala dublă. Anul următor, recolta de cereale a fost distrusă, atacată de o rugina-grâului extrem de virulentă. Tatăl lui Evan nu și-a putut permite să cumpere noul soi rezistent și ferma a dat faliment.

2.

Evan locuia cu mătușa lui în capitală. Băiatul avea cincisprezece ani. Avea o motoretă, un calculator cu plunjer și un microzaur domestic: un triceratop cât o pisică, cu blana purpurie. Terciul special, singurul aliment pe care-l putea consuma microzaurul, costa jumătate din alocația lunară a lui Evan; de aceea, îl lăsă pe prietenul lui cel mai bun să injecteze animalul cu un virus de fabricație proprie, pentru a-i înlătura dependența alimentară. Fu un succes doar parțial; triceratopsul nu mai avea nevoie de terci, însă căpătă epilepsie declanșată de lumina soarelui. Evan trebui să-l țină în șifonier. Când începu să năpârlească petece mari de blană, îl abandonă într-un parc din apropiere. Oricum, microzaurii nu mai erau la modă. Prin parc puteau fi întâlniți cu zecile, ciugulind frunze, iarbă sau resturi de mâncare. În curând dispărură, din lipsă de hrană.

3.

Cu o zi înainte ca Evan să absolve, firma care-l sponsoriza îl anunță că n-avea să se mai ocupe de cercetare. Politica firmei se modificase; secretele războaie genetice deveneau publice. Când Evan încercă să protesteze fu întrerupt brusc: „Ai o poziție superioară multor angajați cu vechime. Cu diploma în genetică moleculară poți ajunge cel puțin sergent”.

4.

Jungla era o pătură verde-strălucitoare prin care râurile argintii păreau niște fulgere. Un vânt cald suflă peste Evan când ieși, pe jumătate,

prin chepengul elicopterului; curelele îi apăsară puternic umerii. Avea douăzeci și trei de ani și era tehnosergent. Era al doilea raid al său.

Ochelarii pâlpâiau simboluri peste peisaj, urmărind ținta. Două sate aflate la un kilometru unul de celălalt, unite printr-un drum de țară, roșu și strâmb precum un vas capilar, care se lărgi brusc la dimesiunile unei artere când elicopterul intră în picaj.

Câteva flăcări se desprinseseră de pe sol; Evan speră că țărani n-aveau decât Kalașnicoave. Cu o săptămână în urmă, unul din ei doborâse un elicopter cu o străveche rachetă sol-aer. Apoi se preocupă să pulverizeze suspensia-virus, cu bază lipicioasă, care încetoșa plantațiile de porumb.

La întoarcere, pilotul, un veteran, îi spuse prin intercom: „Lucrurile sunt tot mai nasoale. De-obicei, noi luam doar o frunză, donarea se-ocupa de restul. Nici măcar nu-i puteai spune hoție. Da' chestiile astea... Am zis mereu că războiul nu-i bun pentru afaceri”.

„Compania are copy-rightul pentru genomul porumbului”, spuse Evan. „Țărani ăia n-au licență să-l cultive”.

„Vorbești ca un adevărat om al companiei”, remarcă admirativ pilotul”. „Fac pariu că nu știi nici măcar ce țară-i asta”.

Evan căzu pe gânduri. După aceea întrebă: „De când sunt așa importante țările?”

5.

Plantațiile de orez se întindeau dese, formând un covor țesut din petice. În fiecare orezărie, țărani erau aplecați deasupra propriilor reflexii, plantând răsaduri pentru recolta de iarnă.

În centrul delegației UNESCO, Ministrul Agriculturii stătea sub o umbrelă neagră purtată de un secretar. Tocmai explica foametea prin care trecea țara lui după o recoltă de orez care bătuse toate recordurile.

Evan se afla în spatele grupului, cu capul descoperit sub bura călduță. Purta un costum modern, dintr-o singură bucată și galoși galbeni. Avea douăzeci și opt de ani, și petrecuse ultimii doi ani infiltrându-se în UNESCO.

Ministrul spunea: „Trebuie să achiziționăm semințe îmbunătățite genetic pentru rezistența la pesticide, ca să putem rivaliza cu vecinii noștri, dar poporul meu nu-și poate permite să cumpere orezul astfel obținut. Trebuie exportat în totalitate, ca să ne plătim datoriile. Copiii noștri flămânzesc în mijlocul abundenței.”

Evan își înăbuși un căscat. Mai târziu, la recepția dintr-o ambasadă dărăpănată, izbuti să-l abordeze pe ministru. Acesta era amețit, nefiind obișnuit cu lichiorurile tari. Îi spuse că rămăsese foarte impresionat de cele văzute.

„Să ne vezi orașele”, bolborosi ministrul. „În fiecare zi vin câte o mie de refugiați din provincii. E plin de Kwașiorkor, beri-beri...”

Evan băgă în gură un sandviș. Era un produs nou al Companiei, care se zbătu cu o lascivitate delicioasă înainte să-l înghită. „Poate că v-aș putea ajuta”, rosti el. „Cei pe care-i reprezintă dețin o cultură nouă, care îndeplinește perfect cerințele nutritive și se poate dezvolta pe medii simple.”

„Cât de simple?” Pe măsură ce Evan explică, ministrul, deloc beat așa cum păruse, îl conduse pe terasă. Acolo îi spuse: „Știți că asta trebuie să rămână strict confidențial. Legislația UNESCO...”

„Există căi de-a fi ocolită. Avem concesiuni în cinci țări cu... dezechilibre comerciale similare. Concesionăm genomul gratuit pentru sprijinirea guvernelor care privesc favorabil și celelalte produse ale noastre...”

6.

Piratul genetic îi arăta lui Evan echipamentele de lucru, când otrava lentă începu să-l afecteze. Erau la bordul unui antic submarin ICBM, aflat undeva în largul Filipinelor. Tuburile rachetelor fuseseră transformate în linii de fermentare. Puntea era ticsită de tehnologie de manipulare; echipamente de realitate virtuală ce ofereau purtătorului posibilitatea de-a controla, în mod direct, roboții tăietori de mărimea unor molecule, mergând de-a lungul spiralelor ADN.

„Nu echipamentele mă pun pe gânduri”, spuse piratul, „ci distribuția”.

„Nu-i nici o problemă”, răspunse Evan. Sistemele de protecție ale piratului fuseseră deosebit de ușor de străpuns. Încercase să-l infecteze pe Evan cu un virus zombie, însă sistemul său imunitar, modificat genetic, rezolvase problema cu ușurință. Otrava lentă era cu mult mai subtilă; până se depista era prea târziu. Evan avea treizeci și doi de ani. Trecea drept agent de bursă pe piața cenușie elvețiană.

„Aici îmi țin chestiile vechi”, zise piratul lovind cu palma un rezervor criogenic din oțel inoxidabil. „Chestii dinainte de-a da lovitură. De pildă, un complex genetic luciferat liber. Mai ții minte când a început să sclipească toată jungla braziliană?. Eu am făcut-o”. Își șterse sudoarea de pe frunte și se încruntă spre termostatul complicat al odăii. Enorm de gras și complet spân, purta doar bermude și șlapi. Fusesse luat în colimator pentru că era gata să rupă piața cu o nouă cură HIV. Compania câștiga încă binișor de pe urma propriului ei tratament; se asiguraseră că SIDA nu fusese complet eradicată în țările lumii a treia.

„Îmi amintesc că guvernul brazilian a căzut”, spuse Evan „populația a luat-o drept un semn rău prevestitor”.

„Ce să-ți zic? Eram doar un puști. Transformarea genei era simplă, dificultatea era să găsească un purtător. Aceleași vechi probleme. Asculta-mă pe mine: viitoarea bombă o să fie mutația somatică! De ce să crești varietăți noi când poți reface un genom, celulă cu celulă?” Ciocăni termostatul. Măinile îi tremurau. „Hei, ce dracu, e cald aici, sau ce-i?”

„E primul simptom”, răspunse Evan. Se dădu la o parte exact în clipa când piratul se prăbuși. „Iar asta-i al doilea”.

Compania avusese grijă să-l cumpere pe șeful piratului; Evan avu

timp suficient să aranjeze linurile de fermentare. Până ajungea pe țarm, aveau să fie scurtcircuitate. Mânat de o inspirație, în ciuda ordinelor primite, luă cu el un eșantion al tratamentului HIV.

7.

„Teritoriul dintre piraterie și legalitate este un câmp minat”, îi spusese asasina. „De asemenea acolo există probabilitatea cea mai mare de-a se ivi deplasări de șabloane, și atunci intervin eu. Companiei mele îi place stabilitatea. Încă un an și ai fi ieșit pe piață, și probabil că acțiunile te-ar fi făcut miliardar... un jucător minor, totuși un jucător. Tipii ăia... nimeni nu le mai are. Genomul trebuia să fi fost distrus prin anii douăzeci. Foarte abil: să părăsești piața cenușie a medicinei și să treci pe produsele de lux.” Se încruntă: „De ce vorbesc atâta?”

„Din același motiv pentru care n-o să mă ucizi”, răspunse Evan.

„Chiar că pare o prostie”, încuviință asasina.

Evan zâmbi.

Decodificase de mult virusul din două trepte folosit de piratul genetic asupra lui: prima treaptă - un cal troian care le dădea ocupație limfocitelor T, în timp ce a doua rescia genele de loialitate implantate de companii în angajații lor. Își dovedise din nou utilitatea. „Am nevoie de ceva ca tine”, spuse el. „Și deoarece ți-ai petrecut atâta timp încercând să mă seduci, poate c-o să-mi faci onoarea de a-mi deveni soție. Am nevoie de o soție”.

„Nu te deranjează să te însori c-o ucigașă?”

„Ah! Cândva am ucis și eu.”

8.

Evan văzu apropiindu-se prăbușirea pieții. Războaiele genetice împărțiseră recoltele fundamentale în soia, orez și alge; molimele, într-una mutante, reduseseră cerealele și alte culturi la secvențe nucleotidice, depozitate în băncile calculatoarelor. Trei companii biotehnologice mondiale dețineau patente asupra absorbțiilor calorice a nouăzeci și opt la sută din omenire, dar pierduseră controlul tehnologiei. Presiunile economiei pe timp de război o simplificaseră într-atât încât oricine își putea modifica propriul genom, și astfel forma corpului.

Evan făcuse o avere în industria modei, vânzând programe și roboți microscopici care manipulau ADN-ul. Bănuia însă că, mai devreme sau mai târziu, ceva avea să vină cu un sistem direct de fotosinteză, iar sistemele lui experte în operațiuni de bursă erau programate să coreleze cercetările din domeniu. Vându majoritatea acțiunilor companiei sale cu trei luni înainte de apariția primilor oameni verzi.

9.

„Mi-aduc aminte de vremurile când știai ce este o ființă umană”, rosti Evan cu tristețe. „Bănuiesc că-s demodat, dar asta-i...”

Din culcușul ei, înapoia unei pâcle de stropi fini, soția lui răspunse: „De-asta nu te-ai înverzit niciodată? Crezusem că-i doar un snobism...”

„Obiceiurile vechi se schimbă greu”. Adevărul era că-i plăcea trupul său așa cum era. În ziua de azi, a te înverzi implica mutații somatice care dezvoltau o blană neagră, lungă de-un metru pentru a absorbi suficientă energie luminoasă. Majoritatea oamenilor locuiau la tropice, cete de anarhiști în mantii negre. Munca nu mai reprezenta o necesitate, ci un moft. „O să-mi lipsești”, adăugă bărbatul.

„Hai să nu ne mințim”, replică femeia „niciodată n-am fost îndrăgostiți unul de celălalt. Totuși, și tu o să-mi lipsești”. Cu o lovitură a cozii ei puternice își propulsă corpul aerodinamic în ocean.

10.

Post-umani cu mantii negre, lunecând lent sub soare, adunându-se și despărțindu-se precum amoebele. Delfinoizi, cu tentaculele încolăcite sub aripioare, legănându-se în bazine cu apă tulbure. Stele de mare pribege; tufișuri rostogolitoare de țepi; șerpi cu un braț și un picior; stoluri de păsări minuscule, scânteietoare precum smaraldele, fiecare stol o singură entitate.

Oameni dezvoltați straniu, populați de milioane de mașinării microscopice care le refăceau forma trupului după dorință.

Evan trăia pe o proprietate izolată. Era respectat ca unul din fondatorii revoluției post-umane. Un microzaur purpuriu îl urma peste tot, înregistrându-l, deoarece hotărâse să moară.

„Nu regret nimic”, spunea Evan „decât, poate, că nu mi-am urmat soția atunci când s-a transformat. Am intuit, să știți! Totul! Odată ce tehnologia a devenit suficient de simplă și suficient de ieftină, companiile au pierdut controlul. Ca în cazul televiziunii, sau calculatoarelor deși nu cred că vi le amintiți”. Oftă. Avea senzația vagă că mai spusese toate astea. De un secol nu mai avea nici un gând nou, doar dorința de-a încheia gândirea.

„Într-un anume fel, presupun că eu sunt un calculator”, vorbi microzaurul. „Acum vei primi delegația de coloniști?”

„Mai târziu”. Evan șchiopăta până la o banchetă și se așeză încetișor. În ultimele două luni căpătase o ușoară artrită și pete cafenii pe dosul palmelor; moartea exprimată de părți ale genomului său ce fuseseră suprimate atâta vreme... Razele calde ale soarelui traversau flamurile verzi ale obiectelor-copaci; Evan moțâi, apoi se trezi și văzu că era vegheat de un grup de stele marine. Pe fiecare vârf al brațelor musculoase aveau câte un ochi albastru, omenesc.

„Doresc să te onoreze ducându-ți genomul pe Marte”, spuse micul triceratops purpuriu.

Evan suspină. „Vreau doar tihnă. Să mă odihnesc. Să mor.”

„Bine, Evan”, replică răbdător micul triceratops „dar cu siguranță că până și tu știi că de multă vreme nimic nu mai moare”.

[Originally published in „Interzone” June 1991]